

خلاصه کتاب راهنمای نگارش علمی در علوم تربیتی

(واحد درسی: تدوین و نگارش متون و گزارشهای علمی)

نویسنده: عدلی، مصدق / ناشر: جهاد دانشگاهی

فصل اول: چه و چرا بنویسیم؟

■ نوشتن علمی، فراتر از یک مهارت برای آموزش

- ✓ نوشتن در دانشگاه شامل انواع مختلفی مانند مقاله، پروژه، مقاله مروری و مقاله تحلیلی است.
- ✓ هدف از تکالیف نوشتاری، فراتر از ارائه تکلیف است و زیربنای اصلی تجربه‌های یادگیری دانشجویان محسوب می‌شود.
- ✓ نوشتن تنها یک مهارت فنی نیست، بلکه فعالیتی است که در ضمن مطالعات آکادمیک معنا پیدا می‌کند.
- ✓ مدل‌های موجود در سواد آکادمیک شامل مدل مهارت‌های مطالعه، جامعه‌پذیری آکادمیک و سواد آکادمیک است.
- ✓ توسعه مهارت نوشتن، ماهیت موضوع و اهمیت آن را در نظر می‌گیرد و صرفاً یک انتقال فنی نیست.

■ هدف نوشتن علمی

- ✓ نوشتن مهارتی است که دانشجویان باید مهارت‌های سنتی تحصیل را با آن پیوند دهند.
- ✓ نحوه نوشتن دانشجویان بر هویت علمی و موقعیت آن‌ها در مطالعات رشته تحصیلی تأثیر مستقیم دارد.
- ✓ سه هدف اصلی برای نوشتن در تحصیلات تکمیلی وجود دارد: ارزشیابی، یادگیری و ورود به اجتماعات خاص رشته علمی.
- ✓ در هدف ارزشیابی، دانشجو باید مانند یک کتابخانه، گزارش کاملی از منابع تهیه کند و تسلط خود را نشان دهد.
- ✓ در هدف یادگیری، نوشتن ابزاری برای تفکر، استدلال و ساخت دانش جدید است.
- ✓ در هدف ورود به اجتماعات، منظور آشنایی با هنجارها و انتظارات خاص هر رشته است.
- ✓ نوشتن ابزار شکنجه نیست، بلکه فرصتی برای بیان ایده‌ها و موضوعات مورد علاقه است.

■ ویژگی‌های نوشته‌های علمی

- ✓ نوشتن علمی، تلاشی برای پاسخ دادن به پرسش‌های علمی درباره موضوعات مختلف است.
- ✓ نوشته علمی باید تفاوت رشته‌های علمی با واقعیات روزمره را نشان دهد و صرفاً بازگویی خاطرات نیست.
- ✓ سبک نوشتن آکادمیک باید کاملاً رسمی، بدون شکل احساسی و فاقد اصطلاحات محاوره‌ای باشد.

✓ کلمات در نوشتار علمی باید دارای دامنه وسیع، دقیق و غیرعمومی باشند.

✓ ویژگی‌های تشخیصی شامل استفاده از شواهد و منابع برای پشتیبانی از ادعاهاست و نظر شخصی باید از واقعیت جدا شود.

✓ تولید دانش فرآیندی است که از شروع تا پایان کار ادامه دارد و نباید از موضوع اصلی منحرف شد.

■ ساختار، محتوا و پیام

✓ سه رکن اصلی نوشته آکادمیک شامل مقدمه، بدنه اصلی و نتیجه‌گیری است.

✓ شش نکته اساسی در نوشتن مقاله آکادمیک عبارتند از: مخاطب، هدف، سازمان‌دهی، سبک، روند و ارائه.

✓ نویسندگان باید پیش از نوشتن، انتظارات مخاطبان (اساتید، داوران، همکاران) را در نظر بگیرند.

✓ هدف نویسندگان باید شفاف باشد؛ اگر هدف آموزش است، مطالب باید متفاوت از زمانی باشد که هدف کشف تخصص است.

✓ سازمان‌دهی مناسب باعث می‌شود انتقال اطلاعات به مخاطب آسان‌تر صورت گیرد.

✓ روند نوشته باید حرکت از یک موضوع به موضوع دیگر را برای مخاطب روشن و منطقی سازد.

■ همگونی یا ناهمگونی در نوشتن علمی

✓ روش‌های مناسب نوشتن آکادمیک را باید با عنوان نوشتن آکادمیک فرا گرفت.

✓ تفاوت‌های اصلی نوشتار آکادمیک و غیرآکادمیک شامل تراکم واژگانی، استفاده از افعال مجهول و ساختار رسمی است.

✓ نوشتار آکادمیک دارای ویژگی‌هایی نظیر ترکیب کامل، اتصال‌دهنده‌ها و کلمات کوتاه و مختصر است.

✓ نوشتار غیرآکادمیک معمولاً دارای ترکیب کوتاه، افعال معلوم و کلمات غیررسمی است.

✓ رویکرد مختص رشته علمی بیان می‌کند که نوشتن در هر رشته (مثلاً پزشکی یا تاریخ) دستورالعمل‌های خاص خود را دارد.

✓ در علوم انسانی، ارجاعات به متقاعد کردن کمک می‌کند، اما در علوم اجتماعی ارجاعات نشان‌دهنده خطوط نوشتاری است.

■ تنوع در ژانرها و انواع متون

✓ در رشته‌های علوم سخت (فیزیک، شیمی)، نوشتار بر پایه روش‌های آزمایشی، داده‌های کمی و حقایق استوار است.

✓ در رشته‌های علوم انسانی (تاریخ، ادبیات)، نوشتار بر پایه تفسیر، بحث‌های استدلالی و صراحت تأکید دارد.

✓ در علوم اجتماعی (جامعه‌شناسی، روان‌شناسی)، نوشتار ترکیبی از تفسیر روشن‌گرانه و روش‌های کیفی/کمی است.

✓ انواع متون در علوم شامل گزارش آزمایشگاهی و پروپوزال پروژه است.

✓ انواع متون در علوم انسانی شامل مقالات و نقدهای ترجمه است.

✓ انواع متون در علوم اجتماعی شامل مقالات، گزارش پژوهش‌ها و مطالعات موردی است.

■ نوشتن و علوم تربیتی

- ✓ علوم تربیتی فرآیندی تسهیل‌گر برای کسب دانش، مهارت، ارزش و عقاید است.
- ✓ معلمان به عنوان عاملان انتقال دانش، نیازمند مهارت‌های ارتباطی و نوشتاری عالی هستند.
- ✓ چالش اصلی علوم تربیتی، عبور از فرهنگ شفاهی تدریس به فرهنگ کتبی و مستندسازی تجربیات است.
- ✓ مقالات علوم تربیتی ابزاری برای اشتراک‌گذاری اطلاعات و آگاه‌سازی افراد درباره موضوعات آموزشی است.
- ✓ نوشتن باعث توسعه خلاقیت و نمایان کردن ایده‌های حرفه‌ای دانشجویان می‌شود.
- ✓ مقالات علوم تربیتی منبع عالی برای پژوهش‌های آینده و ابزار قدرتمند آموزشی محسوب می‌شوند.

■ علوم تربیتی و پژوهش

- ✓ تغییرات ساختارهای اقتصادی و اجتماعی بر نگرش افراد و انتظارات آن‌ها از آموزش تأثیر گذاشته است.
- ✓ قلمرو پژوهش آموزشی شامل پرسش‌هایی درباره چرایی، چیستی و چگونگی آموزش و ارزیابی است.
- ✓ سیاست‌های آموزشی باید بر دو موضوع بهبود یادگیری و تمرکز بر پژوهش‌های آموزشی استوار باشد.

■ انواع پژوهش در علوم تربیتی

- ✓ پژوهش بنیادی: مطالعه انگیزه و یادگیری بدون هدف کاربردی فوری؛ مثال: مطالعه چگونگی کارکرد حافظه یا انگیزه در جوانان.
- ✓ پژوهش کاربردی: استفاده از نظریه‌ها برای حل مسائل واقعی؛ مثال: بررسی تأثیر یک روش خاص بر یادگیری دانش‌آموزان.
- ✓ پژوهش معلم (اقدام پژوهی): معلمان داده‌ها را برای بهبود کلاس خود جمع‌آوری و تحلیل می‌کنند؛ مثال: روش‌های تدریس من چقدر مؤثر است؟
- ✓ کارکرد اصلی پژوهش آموزشی، مفهوم‌سازی، مشاهده و ثبت روشمند اتفاقات است.
- ✓ پژوهش‌های کیفی و کمی هر دو در علوم تربیتی برای تحلیل داده‌ها و ارزیابی وضعیت استفاده می‌شوند.

■ شکست پژوهش آموزشی

- ✓ پژوهش‌های آموزشی گاهی به دلیل عدم انباشتگی دانش، پراکندگی و عدم قطعیت مورد انتقاد قرار می‌گیرند.
- ✓ بسیاری از پژوهش‌ها به دلیل عدم ارتباط با معلمان یا عدم دسترسی، تأثیری بر عمل آموزشی ندارند.
- ✓ مدل هرمی ارتباط نوشته‌ها شامل سه سطح است:
- قاعده هرم: گزارش کامل پژوهش (مخاطب: پژوهشگران).
- میانه هرم: گزارش حرفه‌ای (مخاطب: سیاست‌گذاران و متخصصان).

